

Priloga: Rzd-01-12-00013-01

Datum: 26.4.2012

opis enote žive kulturne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE

EID: **2-00007**

Ime enote: **Drežniški in Ravenski pust**

Sinonimi imena enote:

2. OPIS ENOTE DEDIŠČINE

Zvrst dediščine: **šege in navade**

Podzvrsti:

letne šege

Tipološka gesla:

pustovanje, maskiranje, izdelava mask

Kratek opis:

Drežniški in Ravenski pust sta šegi in prireditvi v Drežnici ter Drežniških Ravnah, na Jezercih in v Magozdu. Značilni liki so ta grdi, ki lovijo in s pepelom oprahujejo mladež, ter ta lepi, ki obiskujejo domove, kjer dobijo darove in zaplešejo.

Opis:

Drežniški in Ravenski pust sta pustni šegi in prireditvi, na katerih sodelujeta dve pustni skupini – ena v Drežnici, druga pa v Drežniških Ravnah, na Jezercih in v Magozdu. Tako potek pustovanja kot pustni liki so pri obeh skupinah podobni, organizirata in izvajata ju fantovski skupnosti. Priprave na pustovanje se decembra začnejo s sprejemom v fantovsko skupnost, kar je pogoj za sodelovanje pri pustovanju, kjer smejo fantje sodelovati do poroke. Vsako leto si razdelijo vloge in pripravijo potrebno opremo. Novi člani v Drežnici si morajo sami izdelati masko (obličje) za ta grdega; v Drežniških Ravnah, na Jezercih in v Magozdu maske za ta grde izdelajo domači mojstri.

Začetek pustovanja napovedujejo s polnočnim petjem in hrupnimi sprevodi nenašemljenih fantov skozi vasi. Da se ne prekrivata, je osrednje dogajanje Drežniškega pusta na pustno soboto, Ravenskega pa eno soboto prej. Ta lepi obiskujejo hiše, kjer dobijo darove in zaplešejo, ta grdi pa se podijo po ulicah. Sobotno pustovanje končajo s popoldanskim nastopom na vaškem trgu, ki se ga udeležijo tudi obiskovalci iz drugih krajev. V torek pusta obsodijo na smrt in ga sežgejo.

V obeh skupinah so najznačilnejši pustni liki ta grdi in ta lepi. Ta grdi so oblečeni v kožuhovinaste brezrokavnike in hlače z našitimi barvastimi trakovi (čuškami) iz blaga. Opasani so z velikimi zvonci, gole roke imajo pomazane s sajami, na glavi pa nosijo strašljiva živalska lesena naličja s poudarjenimi usti in nosovi, obložena z ovčjo ali s kozjo kožo ter z ovnovimi ali s kozjimi rogovi. Iz ust jim visi usnjen rdeč jezik. Število ta grdih je odvisno od števila fantov, ki sodelujejo pri pustovanju. Podijo se po ulicah, in z nogavico, napolnjeno s pepelom, lovijo in oprahujejo otroke in mladino. V vlogi ta grdih običajno nastopajo fantje, ki so bili decembra sprejeti v fantovsko skupnost. Ta lepi nastopajo v parih (običajno dva) in nosijo pokrivala z dolgimi barvastimi papirnatimi trakovi, ki jim segajo čez obraz; moški

liki nosijo hlače, belo srajco in brezrokavnik, ženski pa bele srajce in dolga krila. Vodja (tisti, ki vodi) nosi suknjič in visoko koničasto pokrivalo, v rokah pa drži sprehajalno palico. S hišnimi gospodarji se dogovarja za vstop ta lepih v hišo, saj je on edini, ki govori. Del skupine sta še ta stara dva. Izognejo se le hišam, kjer je v preteklem letu umrl kdo od družinskih članov.

Na obeh pustovanjih nastopajo liki, kot so zdravnik, poštar, Rezijan, cigajnarji, policaj oz. žandar, ta debel in še nekateri drugi manj stalni liki, ki uganjajo razne norčije. Nekateri od njih posamično vstopajo tudi v hiše.

Izvor in začetki pustovanj niso znani.

Datacija:

19. stol. (domnevno)

3. LOKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

Naselje: **DREŽNICA (KOBARID)**

Opis lokacije:

Drežnica, Drežniške Ravne, Jezerca, Magozd

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **393550** X: **124550**

4. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

več nosilcev

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02_00007.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Miha Špiček, 2009

6. VARSTVENE USMERITVE ZA ENOTO

Kategorija usmeritev: **drugi ukrepi ohranjanja žive dediščine**

Opis usmeritev:

osnovne varstvene usmeritve za živo dediščino

7. PRISTOJNOSTI

Pristojna institucija: **Tolminski muzej**

Strokovna področja:

etnologija, jezikoslovje, etnokoreologija, etnomuzikologija

8. POVEZAVA ENOTE Z DRUGIMI ENOTAMI REGISTRA

Register žive kulturne dediščine:

Register nepremične kulturne dediščine:

Register premične kulturne dediščine:

Tolminski muzej

Goriški muzej Kromberk - Nova Gorica

Slovenski etnografski muzej

9. UTEMELJITEV VPISA

Drežniški in Ravenski pust sodita med vidnejša tradicionalna pustovanja v Sloveniji. Tamkajšnji pustni skupini sta prepoznavni po živalskih naličjih ta grdih in likih ta lepih. Nosilec pustovanja je v obeh primerih vaška fantovska skupnost, ki še vedno ohranja pomen in tradicionalen način delovanja ter skrbi za krajevno kulturno dediščino. Tradicionalno pustovanje se prenaša z ustnim izročilom in s postopkom sprejemanja novincev v fantovsko družbo. Sedanji liki in maske so oblikovani po izročilu starejših izdelovalcev, prav tako scenarij pustnega dogajanja. Pustovanje se je po zaslugi fantovske družbe in na željo krajanov obranilo pred folklorizacijo in je močno zasidrano v krajevno tradicijo.

10. OMEJITVE GLEDE JAVNOSTI PODATKOV

Omejitve: **ni omejitev glede javnosti podatkov**

11. OPOMBE

12. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **> 30 m**

Natančnost območja: **območje ni določeno**

13. VPIS V REGISTER

Vpis dne: **26.4.2012**

Št.: **Rzd-01-12-00013-03**

Razlog: **pobuda**

14. SPREMEMBA REGISTRA

Sprememba dne:

Št.:

Razlog:

15. IZBRIS IZ REGISTRA

Izbris dne:

Št.:

Razlog:

16. ZAZNAMKI

Številka: Rzd-01-12-00013-11-01

Datum: 26.4.2012

opis nosilca enote žive dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

EID: **02-00007**

Ime enote: **Drežniški in Ravenski pust**

2. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

Nosilec:

Identifikacija nosilca: **6**

Drežniška fantovščina

Drežnica 15a, 5222 Kobarid

3. OPIS DEJAVNOSTI NOSILCA

Opis (posebnosti glede na opis enote dediščine)

Pustovanje organizira in izvaja drežniška fantovščina, ki vključuje fante iz Drežnice. Na večer pred pustno soboto gredo nenašemljeni fantje opolnoči v središče vasi, ugasnejo javno razsvetljava in zapojejo svojo himno Bleda luna. Nato v povorki po vasi zganjajo strašen hrup in trušč. Na pustno soboto gre skozi vas sprevod vseh pustnih likov, popoldne pa je na osrednjem trgu prireditev z nastopom vseh likov. V zadnjih letih je del nastopa operacija ta debelega. Na pustni torek zvečer na vaškem trgu preberejo v verzih napisano obtožnico, ki pusta bremeni za vse slabo, kar se je med letom zgodilo v vasi. Obsodijo ga na smrt z obešanjem, ustrelitvijo ali zastrupitvijo. S trga ga odpeljejo v gostilno in položijo na pare. Malo pred polnočjo gre pogrebni sprevod na kraj zunaj vasi, imenovan Dabr, kjer pusta sežgejo. Ta grdim pomagata otroke loviti smrt in hudič. Obhode ta lepih po hišah spremlja harmonikar. Med manj stalnimi liki sta petelinar in vsaka dobi. V zadnjih desetletjih pustovanje izvajajo le znotraj lokalne skupnosti.

4. LOKACIJA NOSILCA

Naselje: **DREŽNICA (KOBARID)**

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **393696** X: **124426**

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02N_00006.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Miha Špiček, 2009

6. OPOMBE

7. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **1 m - 3 m**

8. VPIS NOSILCA

Vpis dne: **26.4.2012**

Razlog: **pobuda**

Številka: **Rzd-01-12-00013-03**

9. SPREMEMBA NOSILCA

Sprememba dne:

Razlog:

Številka:

10. IZBRIS NOSILCA

Izbris dne:

Razlog:

Številka:

11. ZAZNAMKI

Številka: Rzd-01-12-00013-11-02

Datum: 26.4.2012

opis nosilca enote žive dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

EID: **02-00007**

Ime enote: **Drežniški in Ravenski pust**

2. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

Nosilec:

Identifikacija nosilca: **7**

**Fantovščina (fantovska skupnost) Ravenskega pusta
Drežniške Ravne 4, 5222 Kobarid**

3. OPIS DEJAVNOSTI NOSILCA

Opis (posebnosti glede na opis enote dediščine)

Ravenski pust poteka v Drežniških Ravnah, na Jezercih in v Magozdu, od koder so tudi člani fantovske skupnosti. Da prebivalce opozorijo na bližajoči se pust, v predpustnem času fantje, ki jih vodita harmonikar in bobnar, trikrat v hrupnem sprevodu po ustaljeni poti obhodijo vse tri vasi. Sredi vsake vasi tudi zapojejo. V soboto zjutraj gre sprevod iz Drežniških Raven do Magozda, od tam na Jezerca, konča pa se v zgornjih Drežniških Ravnah, kjer je osrednje pustno dogajanje v obliki igrane predstave. Na pustni torek pusta skrivoma ustrelijo in zvečer je pred občinstvom v Drežniških Ravnah žalna seja, na kateri na humoren način obnovijo vse dogodke iz vseh treh vasi v preteklem letu. Nato pogrebci ob spremljavi pustne koračnice pusta s sanmi odpeljejo do grmade Na Bregu nad Jezerci, kjer ga sežgejo.

Pri lovljenju otrok ta grdim pomagata smrt in korpar, ki nosi koš s pepelom za ta grde. Obhode ta lepih, ki plešejo po domovih in na trgih, spremljata harmonikar in bobnar. Leta 2012 so trakove ta lepih na pokrivalih zamenjali s tančico. V skupini manj stalnih likov so še ravbar in žandar, dimnikar, kmet in kmetica, nosač ta slamnat'ga in lovec z zajcem. Skupina se predstavlja tudi na pustovanjih zunaj domačega okolja.

4. LOKACIJA NOSILCA

Naselje: **DREŽNIŠKE RAVNE (KOBARID)**

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **393073**

X: **125883**

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02N_00007.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Katja Bric Fon, 2011

6. OPOMBE

7. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **1 m - 3 m**

8. VPIS NOSILCA

Vpis dne: **26.4.2012**

Razlog: **pobuda**

Številka: **Rzd-01-12-00013-03**

9. SPREMEMBA NOSILCA

Sprememba dne:

Razlog:

Številka:

10. IZBRIS NOSILCA

Izbris dne:

Razlog:

Številka:

11. ZAZNAMKI